

Fotobeelden 2005—2019

Hans Kuijs

Dat is het enige wat belangrijk is.

'Interpreteren' is een intellectueel spel, vaak heel leuk, goed voor intelligente mensen die de kunst in wezen vreemd is, die boeken over negerplastiek of twaalf-toonmuziek kunnen lezen en schrijven, maar die nooit doordringen tot het innerlijk van een kunstwerk, omdat ze aan de poort staan, honderd sleutels proberen en helemaal niet merken dat de poort open is.

Het is altijd hachelijk en het loopt altijd mis als men spreekt over de 'taak' van de kunst, over dat wat de kunst en de kunstenaars eigenlijk 'moeten'. De kunstenaar 'moet' helemaal niets; de ware kunstenaar vervult zijn taak nooit vanuit het bewustzijn dat hij iets moet, hij wordt gedreven, hij doet gewoon waartoe zijn natuur hem aanzet.

r-
ij
e.
n
-
.
Maar veel belangrijker is de betekenis van de kunstenaar voor de toekomst van het mensdom, die hij gemeen heeft met alle spirituele mensen met een meer dan middelmatig verfijnd gevoelsleven. Alle bijzondere, verfijnde, teergevoelige, temperamentvolle, rusteloze mensen, waaronder de kunstenaar, vertegenwoordigen stuk voor stuk een poging van de mensheid nieuwe mogelijkheden te verwezenlijken, en hoe sterker de kunstenaar dit voelt en in zijn werken tot uiting brengt, des te groter is het effect dat hij bereikt, al is dat dan ook misschien niet op stel en sprong.

... van de vakman wat zijn

Verbeelding

Wat kunst is of zou moeten zijn, daar raken we niet snel over uitgepraat. Er is geen algemene consensus, behalve dan dat voor veel kunstenaars de nabootsing van de werkelijkheid niet de belangrijkste motivatie is om kunst te maken. Kunst gaat om verbeelding van de werkelijkheid, en het overbrengen van opvattingen en gevoelens. In de verbeelding van de werkelijkheid ligt de mogelijkheid je anders tot de werkelijkheid te verhouden.

Onze relatie met de werkelijkheid is ondanks de toename in wetenschappelijke en filosofische belangstelling alleen maar complexer geworden. De huidige digitale beeldcultuur biedt ongekennde mogelijkheden om de wereld om ons heen vast te leggen. Daarmee is het niet eenvoudiger geworden. Beelden worden gefragmenteerd, gemanipuleerd, gebruikt, misbruikt, en als 'memes' gedeeld met de wereld. Beelden zijn terecht verdacht en kunnen grote negatieve effecten veroorzaken. Niet voor niets wordt al vanaf de basisschool aandacht besteed aan beeldgeletterdheid, om een kritische houding ten opzichte van de interpretatie van beelden te ontwikkelen. Wat kan kunst hieraan toevoegen? Als de werkelijkheid al gecompliceerd is, hoe moet men zich dan verhouden tot de verbeelding van de werkelijkheid? En hoe moeten we omgaan met het door kunstenaars zo vaak gedeelde gegeven dat zij hun beelden openstellen voor meerdere interpretaties?

De kernwaarde van kunst is de aanname dat het kunstenaars juist een vrijplaats biedt voor het in beeld brengen van andere zienswijzen. Dat zij zonder schroom, angst en weerzin voor het onbekende ruimte zoeken en nemen voor ontdekkingen, verrassingen en onzekerheden.

Door die vrijheid kan kunst in de (over-)belaste beeldcultuur worden gezien als tegengif, omdat de kijker zich niet hoeft af te vragen of er gemanipuleerd wordt, maar begrijpt dat manipulatie onderdeel is van een artistiek denkproces en creatief vermogen van de kunstenaar om een verhaal over te dragen.

Een ander kernbegrip van kunst is reflectie. Als kijker kun je de tijd nemen om, gedragen door het beeld, in een andere wereld te komen. Je kunt loskomen van de tijdelijkheid en vastgeroeste opvattingen. Beelden kunnen onverwachte herinneringen oproepen of aanzetten tot bijzondere associaties. Dat kan verwarrend zijn, ongemakkelijk misschien, maar hierin raken we de essentie van kunst. Het biedt geen oplossing tot alles, het wijst ons niet de weg, maar in de verbeelding van de werkelijkheid ligt de mogelijkheid je anders tot de werkelijkheid te verhouden.

Beeldtaal

Hans Kuijs is een kunstenaar die deze transitie naar een andere wereld schijnbaar moeiteloos lijkt te bewerkstelligen. Zijn beeldtaal is rijk, complex, persoonlijk en verhalend. Hij uit zich in diverse media, zoals schilderkunst, tekenkunst, ruimtelijk werk, installaties, gedichten en fotobeelden, en in elke techniek weet hij verschillende betekenislagen zodanig met elkaar te combineren, dat reflectie vanzelfsprekend is. De reactie is echter niet te voorspellen. Van rustige contemplatie tot heftige emoties, zelden blijven kijkers neutraal.

In zijn fotobeelden (2005-2019) gebruikt hij digitale technieken. Hij combineert iconische foto's uit de media, eigen foto's van mensen, dieren, bloemen en het hem omringende landschap met tekeningen en fragmenten van eerder gemaakt beeldend werk. Daarnaast maakt hij gebruik van digitale schildertechnieken direct in het werk zelf.

Het werkt in eerste instantie verwarrend, zo'n stijlpluralisme. Het is in zekere zin een ontkrachting van het beeld dat in de kunstwereld graag wordt gezien: een heldere werkwijze, eenvoudig te benoemen en te classificeren. En wat te denken van het verschil tussen een eigen handschrift, originaliteit, authenticiteit en uniciteit ten opzichte van een fotobewerkingsprogramma en de reproduceerbaarheid van de digitale technieken

Voor Hans Kuijs bieden de digitale mogelijkheden niets meer of minder dan een medium, vergelijkbaar met het potlood of de kwast, om nieuw werk te maken. Het werken aan fotobeelden is onderdeel van een integer creatief proces, om tot nieuwe inzichten te komen, om zich te verhouden tot de wereld om hem heen. Verrassend is hoe hij in de context van een fotobeeld gelijke waarde toekent aan deze verschillende technieken in dienst van het verhaal.

Zijn beeldverhalen bestaan uit stromende gedachten en gevoelens. De werelden lopen door elkaar heen. Raadselachtig door het ontbreken van een logica in lees- en kijkrichting. Hij varieert schaal en perspectief en speelt met helderheid, transparantie en herhaling. En toch is het tegelijkertijd zo herkenbaar, als je jezelf toestaat in je eigen geheugen en droombeelden rond te dwalen. Sommige herinneringen staan gekerfd, andere vervagen, of blijken ongrijpbaar.

De kunstenaar

“Ik vertrek vanuit een beeld dat via het netvlies van de ogen ingebrand is in mijn geest. De pijn, de verschrikking, de onmacht, de schoonheid, ik sta het toe en zet mijn zintuigen in werking om het gegeven beeld als een ui af te pellen. In het nieuwe beeld laat ik de gevoelswaarde van het moment zien, niet de realiteit zoals die zich doet en deed voorkomen. De nieuwe beelden laten zien dat er geen dualiteit meer is. Geen dwangmatige keuze tussen goed of fout, maar een samenbundeling van tegengestelde krachten, herinneringen en gedachten.”

Zijn werk ontstaat vanuit een persoonlijke urgentie om te verbeelden wat hij ziet, wat hij voelt, ervaart en zich herinnert. Het lijkt een heel persoonlijke, eenvoudige en wellicht ook herkenbare opsomming als vertrekpunt, maar het gaat veel verder dan dit. Zijn grote kracht is om zijn technische kennis en ervaring te combineren met een grote mate van onbevangenheid. Tijdens het creatieve proces neemt hij de vrijheid om de complexe werkelijkheid, zijn gedachten en emoties te filteren in een beeldverhaal. Het gaat hem daarbij niet om stelling te nemen in wereldwijde conflicten, om moord en doodslag te veroordelen, of om alleen maar mooie beelden te maken. Hij zoekt naar de geheime waarheid, naar datgene wat de werkelijkheid ‘echt’ maakt.

Hij laat de kijker niet in het ongewisse. Zijn wereldbeeld vormt de context waarin hij zijn beelden samenstelt. Hij toont een wereld van schoonheid, van ongemak, van verrassingen en onmogelijkheden. Hij laat zien dat moreel verwerpelijke gebeurtenissen ook een andere kant representeren. Hij laat zien dat kennis en feiten lijnrecht tegenover gevoelens en emoties staan. Zijn beeldtaal toont ons de tegenstelling tussen wat je denkt te zien en te weten en het gevoel. En juist in de gevoelswaarde kunnen mensen elkaar vinden en begrijpen.

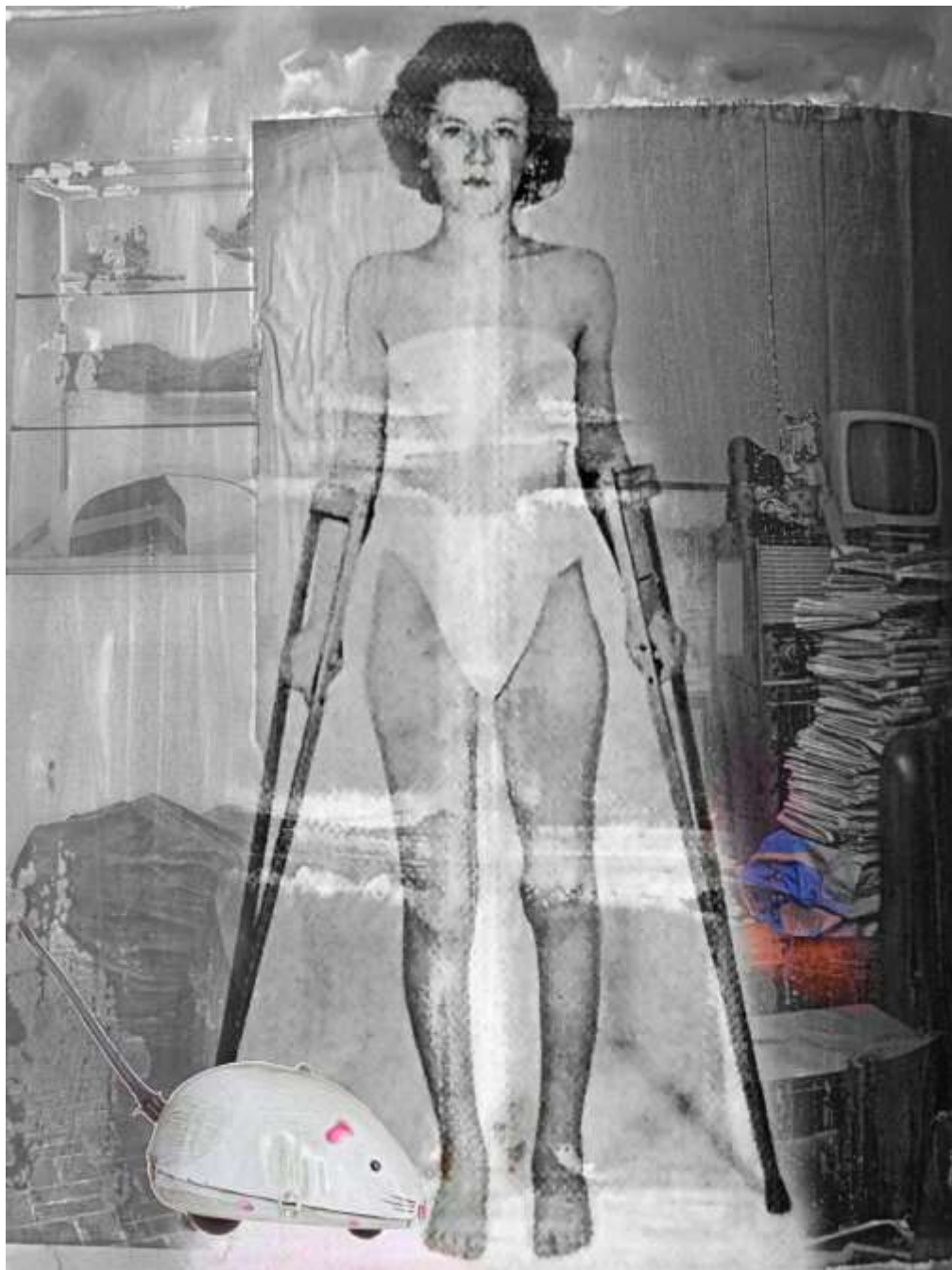
In zijn fotobeelden komt dit goed tot uitdrukking. Hij toont hierin nieuwe inzichten, waarin hij de angst uit de ellende haalt, waarin hij schoonheid relativeert, waarin hij heftige gevoelens kanaliseert door ze in te kapselen in de rust van de natuur. Of zoals hij het zelf noemt:

“Het is mijn wonderlijke wereld van de lozing. Als je je gedachten laat gaan, ook de pijn toestaat, dan kun je lozen en loslaten in een gestructureerd beeld. In niet één werk zit de absolute waarheid. Ik kan daar altijd weer mee verder werken. Door ervaringen ga je anders kijken, ontstaan er nieuwe inzichten. Het is geen registratie, maar een inzicht in de gevoelswaarde die ik beleef en wil overdragen in een beeld. De beleving van het moment loopt niet gelijk aan de herinnering.”

Hans Kuijs toont ons dat de tijd en de gebeurtenissen niet in een moment zijn weer te geven. Hij laat zien dat de tijd gedachten en gevoelens rijker maken. Niets is in steen te beitelen.

Liesbeth Schreuder

2005

Wankel evenwicht

De vraag blijft

Blind vertrouwen

De blik naar binnen

Schaap en ogen

Roos wit negertje

Afrikaantjes

Gezien het rood

Steeds Kerend

2007

Bij het krieken van de dag

De nieuwe Messias

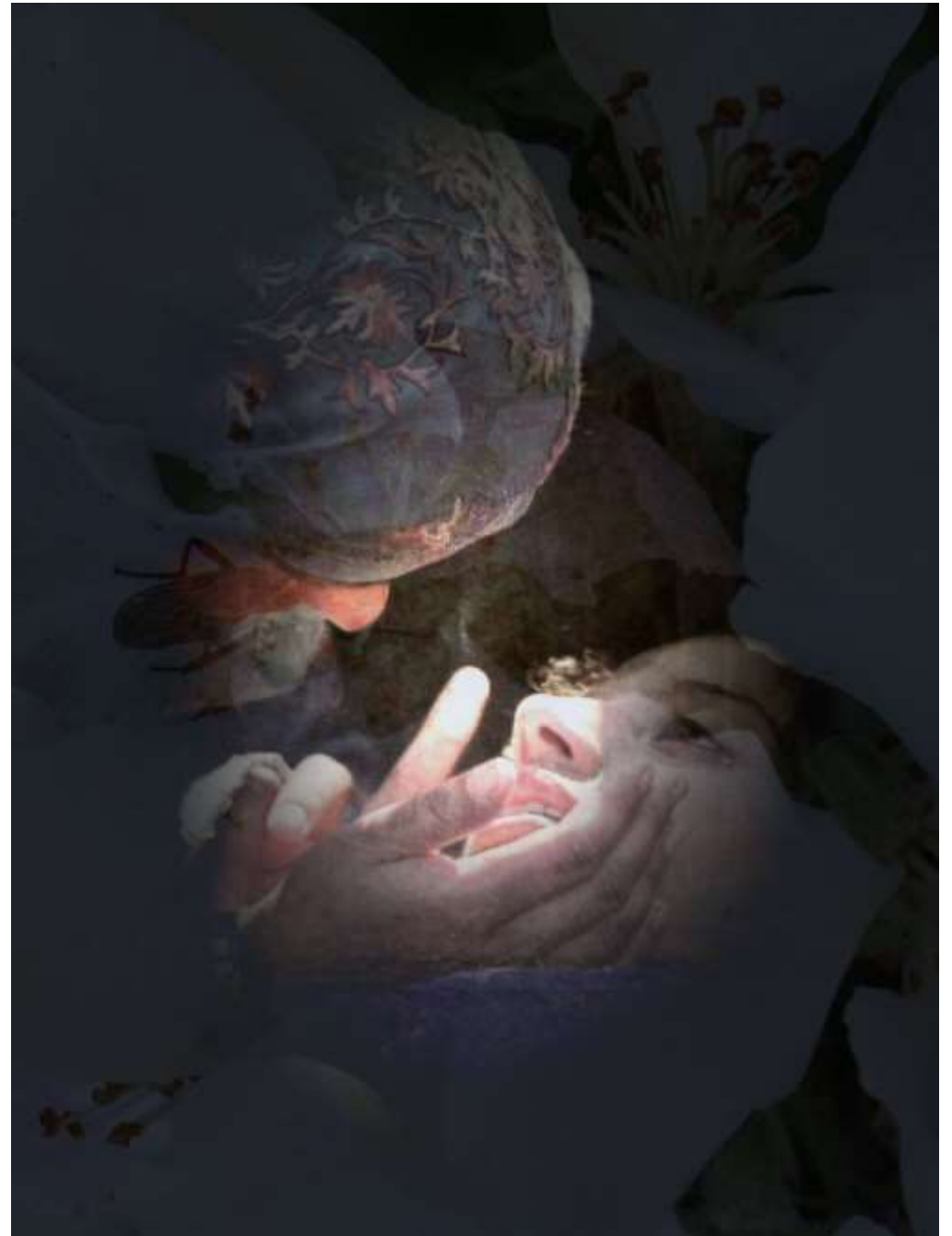

Aanraking tot genezing

2008

Hersenschimmen

Aandachtigheid

Vlucht uit Egypte

Sodomappels

Vertroosting

Vliegend in de sneeuwnacht

2009

Spinrag

Schoonheid in het moment

Voorbode in het brein

Een moment in het zelf

Opgaan in extase

Wijsheidbewaking

Gewijde voeten

De nacht vullend

Negerportretje witte roos

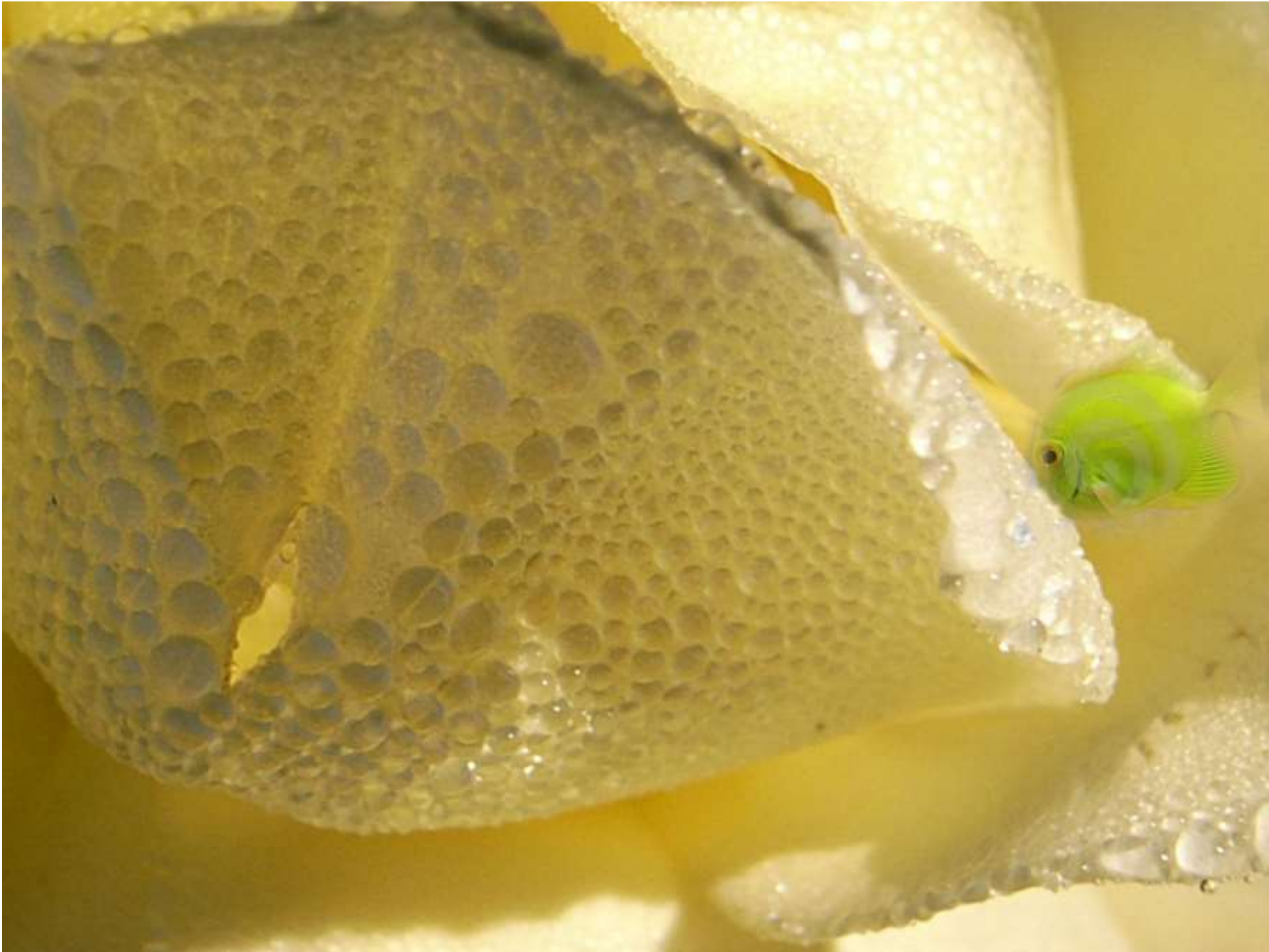
2011

Mahakali

Laatste avondmaal

Wat een roos niet kan bevroeden

Himalaya highway

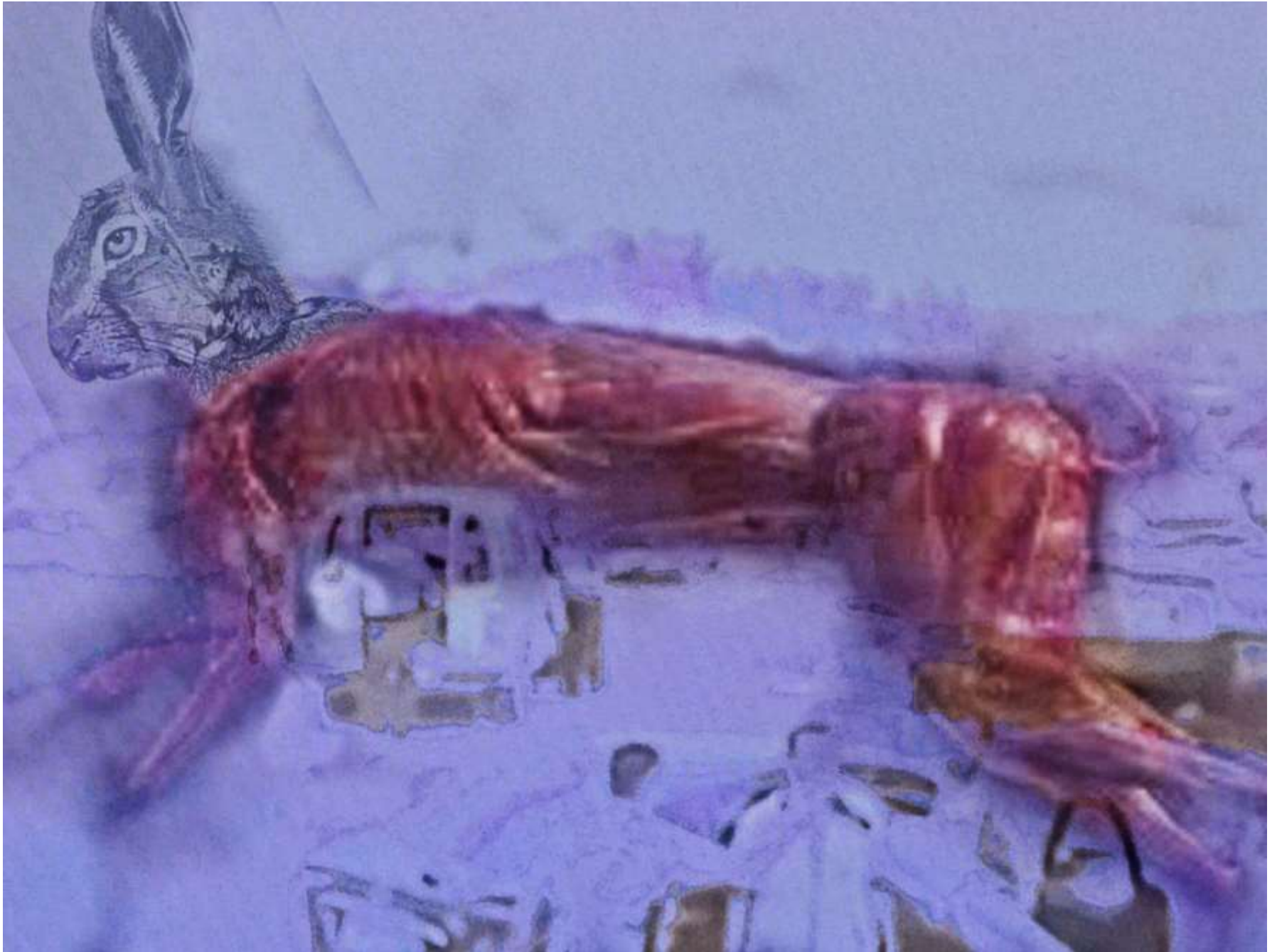

Omliggend land 1.

2012

Licht bewogen

Hoe dan ook

We are watching you

Zichtbare werkelijkheid

Verzachtende omstandigheid

Onschuldig landschap

Stilzwijgend

2013

Nachtelijk vervoer

Binnenvallend licht

De emotie van het moment van aanzien

Dressuur

Madonna van smart

In mijn achtertuin

Omliggend land 2.

Kinderjaren

Tinnen soldaten

Vluchtende schaduw

Kind met appelbloesem

2014

Even nog de kleur...

Alle eendjes zwemmen in het water

Een gekerfde herinnering

Dood-paard-woestijnlandschap

Afgewogen aan...

Crematie verhouding

2015

De nachtegaal fluit

Een afwisseling in gedachten

Iconisch droombeeld

Vanachter een geschilderd venster

Ooggetuige

2016

De verschrikking van de geest

Voortgang

Staande in de schaduw

Perenboom bij maanlicht

Het lied voor een verloren ziel

Sluwheid weerspiegeld

Zoetig in tweede betekenis

Beroering van de zijde

Ransuil

Er blijven altijd vragen

De reis door het Niets

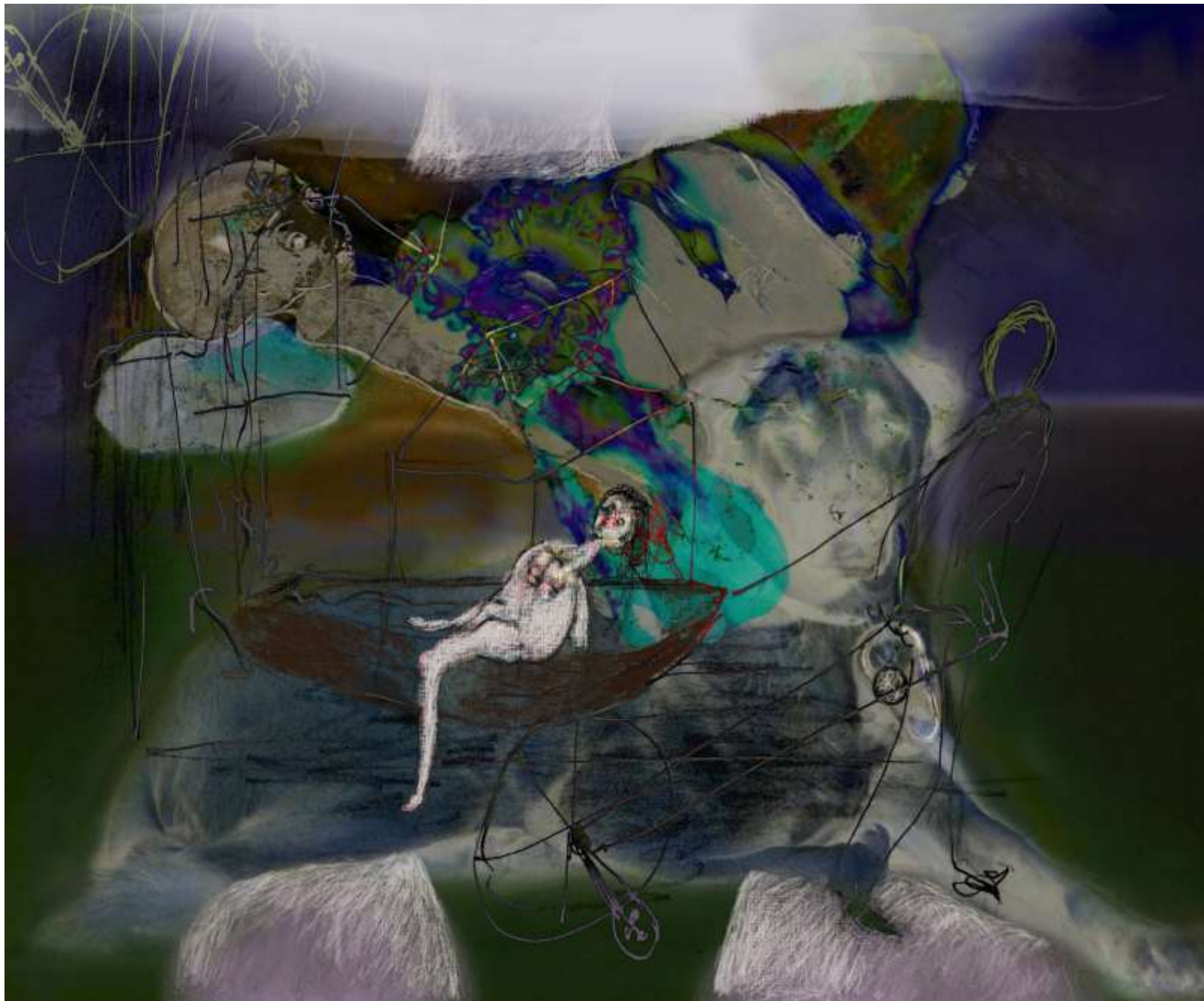
De handreiking

Een kwestie van tijd en ruimte 1, 2, 3.

Geborgen in de baarmoeder

Klingor's laatste zomer

Om zich bevinden...

Een wereld zonder medelijden

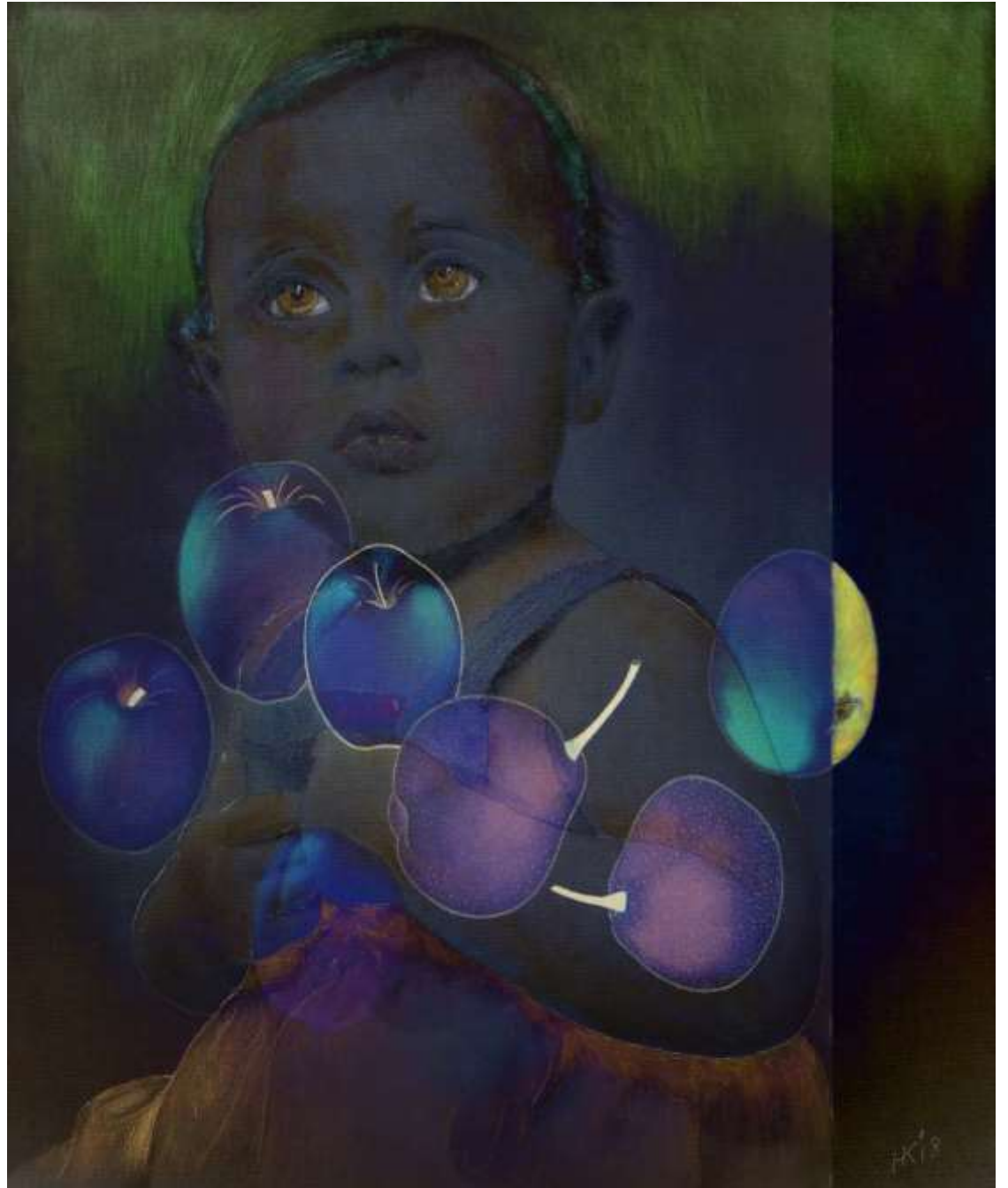
Binnen de mogelijkheid

Impasse

Het overkomt je

Jonglerend door het leven

Een aanblik waardig

Van wat gebleven is...

Verdomd ongelegen 1

Verdomd ongelegen 2

Verdomd ongelegen 3

Mijn varken

Nine pieces

Bijna...

Goud

Am Ende der Strasse stand ein Haus am See

Troostprijs

Devotie

Vooraf wanneer het vriest verschijnt zij aan het dakraam

Met een beetje geluk

Vertwijfeling

De droom van het meisje

Bij nachtelijk zien

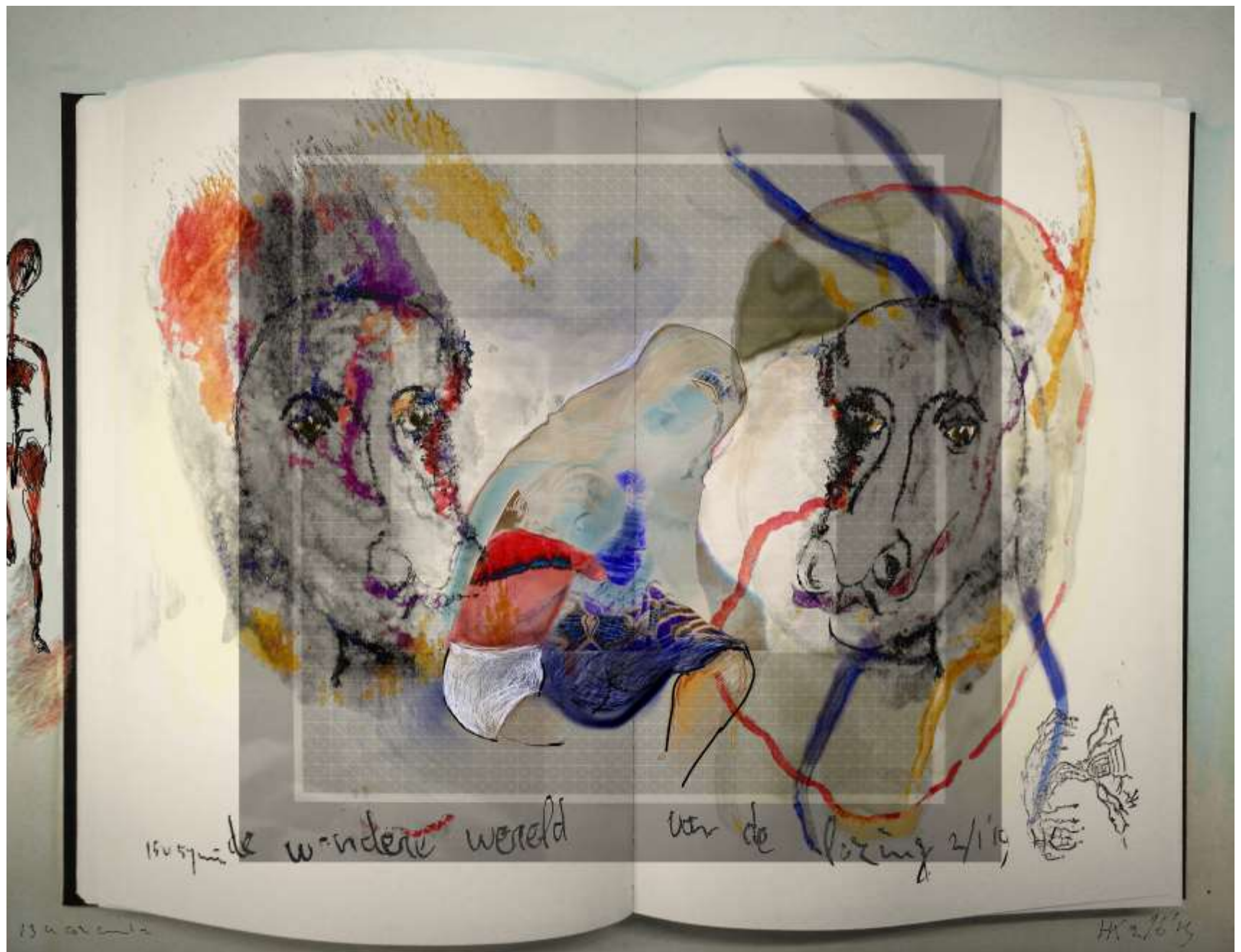
Tot in de macht verheven deel 1

Tot in de macht verheven deel 2

Tot in de macht verheven deel 3

De wondere wereld van de lozing

Hier worden zij niet verstoord

Hij die zijn galsteen aanreikt

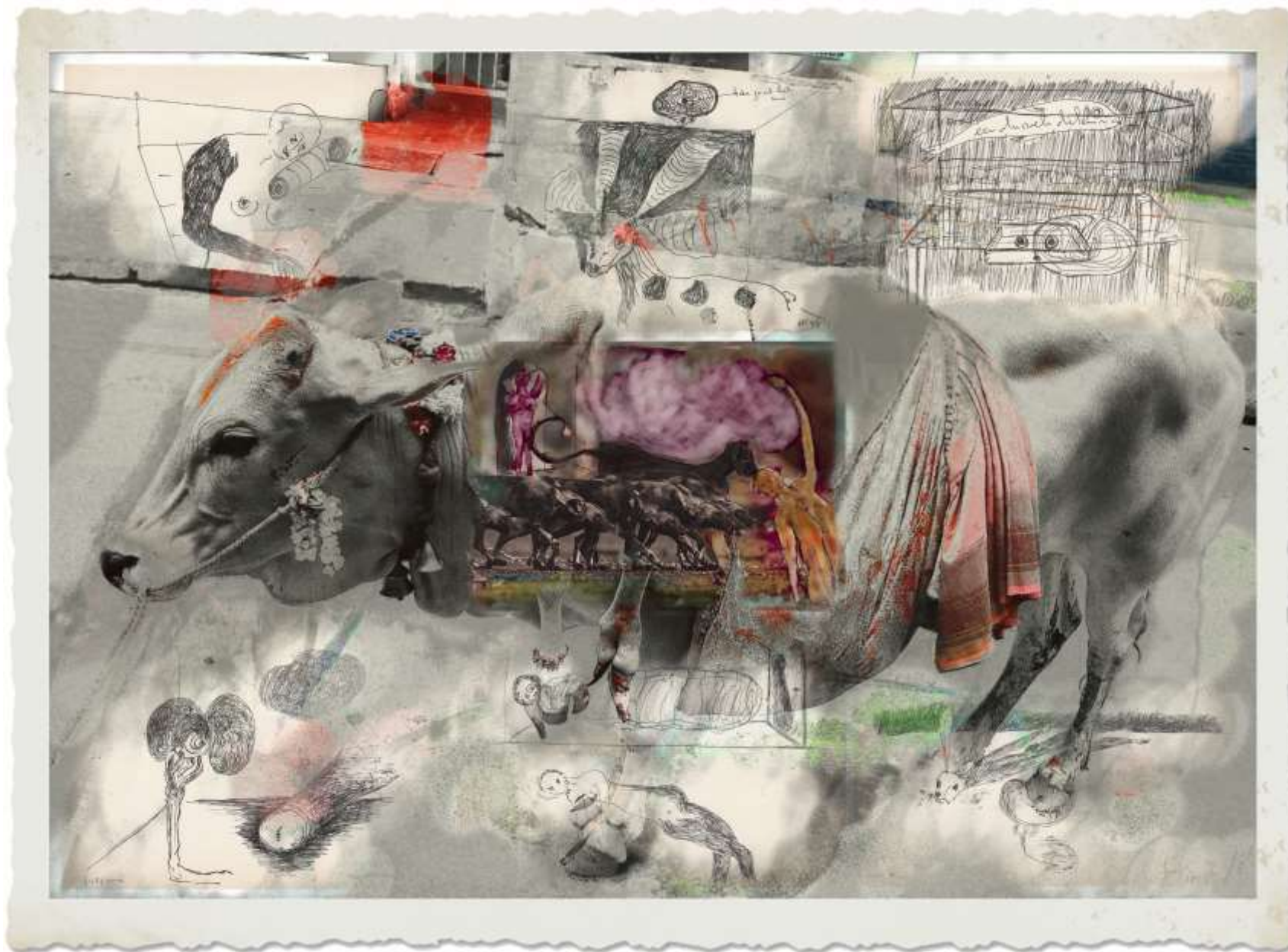
Misschien een begin

Roodborst kijkt even mee

In de marge

De geest wordt herinnerd

Tot driemaal toe kraaide de haan

The time after the battlefield

Het moment waarop beslist werd

Het ultieme geluk van de bevrijding

De wereld kijkt toe

Dromen mag

Het vertrouwen in afzondering

Dodo met huisje

... ga je mond spoelen met zeep 1

... ga je mond spoelen met zeep 2

Zodra het doek valt zijn zij te zien op de horizont

Op de grens van overgave

Onverholen

Kelderraam

Vol huis

Trimurti

Vooraanstaand spel

What is being looked at

De ontmoeting tussen de vogel in mijn hoofd en het Lam Gods

Moeders mooiste, gevangen als een vis in een harington

Een maquette van een toekomstige stad in oorlog

Vermenging van het al dan niet toelaatbare

Fotobeelden 2005 / 2019

Redactie en Vormgeving: Hans Kuijs

Maria Ooms

Voorwoord: Hermann Hesse

Met toestemming van: Uitgeverij De Bezige Bij b.v.

Tekst: drs. Liesbeth Schreuder, kunsthistoricus

Uitgeverij: Hanzo Art books

Drukwerk: Peecho

Oplage 50, waarvan 10 gesigioneerde exemplaren, dit is nr.

Hardcover, full color, 180 pagina's met 133 afbeeldingen

ISBN/EAN: 978-90-830156-1-3

Niets uit deze uitgave mag gedupliceerd worden zonder toestemming, Copyright Hans Kuijs© 2020

